

Den næste sag på dagsordenen var:

Fortsættelse af forhandling om statsministerens redegørelse ved folketingssårets åbning.

(Foregående forhandling findes i tidenden sp. 60).

Forhandlingen genoptoges.

Aksel Larsen: Folketingets sammensætning er jo ved valget blevet betydeligt ændret, hvad personerne angår, men de partimæssige forskydninger er ikke sindsoprivende store. Vægtskålen vippede ikke ned til fordel for en VK-regering trods den konservative mandatfremgang på 4, hentet fra 4 andre partier. Vi fik altså ikke en ny regering gennem et stærkt venstre, men valget udelukkede en fortsættelse af den hidtidige regeringskoalition, og det var vi forberedt på gennem det radikale landsmødes erklæring om, at partiet meget gerne ville fortsætte i regering, når blot det fik stemme- og mandatfremgang. Om vi så har fået en god regering gennem et stærkt socialdemokrati, er det lidt for tidligt at udtale sig om, men folketinget fik altså ikke det arbejderflertal, som vi havde håbet på og arbejdet for, og som ville have givet grundlag for en ny og bedre politik.

Den konkrete årsag ligger lige for. Socialistisk folkeparti fik ikke den mandatfremgang, der ville have kunnet skabe et sådant flertal, og visse velkendte begivenheder i vort endnu nydannede parti har været medvirkende hertil. Det ved vi, og det behøver ikke nærmere at udpeges. Det mener det ærede medlem hr. Peter Nielsen derimod, han har endda den opfattelse, at vort parti er gået i to stykker. Nå ja, hvis der er så megen glæde over, at en af vore afhoppere skrev en kronik i Aktuelt, under jeg det ærede medlem den glæde. Socialdemokratiet har jo ikke så mange glæder for tiden, så det skal have lov at glæde sig over sådanne småting.

På baggrund af visse socialdemokratiske spåmænds krystalkuglekiggeri — den højtærede statsminister selv erindrer sikkert, at han den 6. september i radio og TV bebudede, at efter valget ville der ikke være meget tilbage af socialistisk folkeparti — på baggrund af sådanne spådomme kan det dog vist betegnes som meget pænt, at

partiet uden penge, uden dagblad og af de økonomisk bedre, men demokratisk slettere funderede partier udelukket fra deltagelse i de kantede møder har kunnet ikke blot holde stemmetallet fra 1960, men endog forøge det, selv om partiet efter valglovsreguladetri måtte afgive et mandat. Jeg må for en sikkerheds skyld tilføje, at på dette punkt er jeg slet ikke utilfreds med valglovens bestemmelse om, at det sidste mandat tilfalder det parti, der har den største rest af stemmer; det er helt i orden. Det bør blot noteres, at medens vi i 1960 med 9.000 stemmer flere end det radikale parti fik samme mandattal, nemlig 11, opnåede vi denne gang 152.000 stemmer og fik for dem kun 10 mandater, medens det radikale parti fik sine 10 mandater for 139.000 stemmer. Det er også helt i orden, og det er helt i orden, at man herinde regner med mandattal og anciennitet, når partiernes og ordførernes rækkefølge fastsættes, men er det ikke lidt, skal vi sige ubeskedent, at de radikale oven i købet skal vinde lodtrækningen? Under alle omstændigheder er man formodentlig begyndt at forstå, at vi er kommet for at blive, og at snakken om sandflugtsparti må være borte med blæsten.

For mig at se er der dybere årsager til, at folketinget ikke fik et arbejderpartiflertal. Jeg tror ikke, at VK-partiernes og de radikales ridt på det, Hedtoft engang kaldte socialistforskrækkelsens skamredne krikke, havde nogen virkning. Jeg er derimod ikke i tvivl om, at den højtærede statsministers med fanatisme og stædighed gentagne proklamationer om, at så længe han stod for styret i det danske socialdemokrati, ville et arbejderpartiflertal i folketinget under ingen omstændigheder blive udnyttet, har haft virkning, vel at mærke en negativ. Muligvis er sådanne erklæringer kun fremsat i defensiv hensigt for at holde på nogle, muligvis socialistforskrækkede vælgere, men de måtte udså en vis grad af pessimisme blandt arbejdervælgere, så at nogle af dem ræsonnerede derhen, at det nytter ikke at gå hen og stemme, når statsministeren alligevel ikke vil bruge stemmerne.

Det må vel tilføjes, at det kommunistiske parti trods sin ringe tilslutning i hvert fald råder over et agitationsapparat og har haft mulighed for at nå ret langt ud med sin